

ECN 122: Øvingsoppgavesett 9 – Eirik sine løysingsforslag IS-LM rammeverket

Oppgave 9.1: Noen korte faktatester

- (a) Hva menes med en ekspansiv/kontraktiv pengepolitikk, og hvilke politikkvariable omfattes av pengepolitikken?

Svar: Ekspansiv (kontraktiv) pengepolitikk innebærer at man auker (reduserer) tilgangen på likvider i økonomien. De pengepolitiske virkemidlene er: (i) styringsrenta, (ii) reserverkravet, og (iii) mengdemessige lettelser (salg av obligasjoner) som tilfører likviditet til økonomien.

- (b) Hvilke to markeder koples sammen av IS?

Svar: Vare- og kapitalmarkedene.

- (c) Hvilke to markeder koples sammen av LM?

Svar: Vare- og pengemarkedene.

- (d) Hva er hovedformålet med IS-LM rammeverket?

Svar: Gjennom koplingene mellom varemarkedene på den ene sida og penge- og kapitalmarkedene på den andre sida å ha et analytisk verktøy for å kunne se på virkningene av finanspolitikk (IS) og pengepolitikk (LM) på varemarkedene (og dermed også på sysselsettinga).

- (e) Hva skjer med IS-kurva ved ekspansiv finanspolitikk?

Svar: Den skifter ut.

- (f) Hva skjer med LM-kurva ved ekspansiv pengepolitikk?

Svar: Den skifter (også :-) ut.

- (g) Hvordan påvirker den marginale sparetilbøyeligheten s effekten av på BNP av en reduksjon i skattene, $\Delta T < 0$?

Svar: Effekten blir mindre. Årsaka til det er når sparetilbøyeligheten s auker, så synker den marginale konsumtilbøyeligheten b i konsumfunksjonen $C = a + b(Y - T)$ (følger av at summen av sparing og konsum er lik disponibel inntekt, og dermed $b + s = 1$)

- (h) IS-LM rammeverket er presentert for en *lukka økonomi*. Hvordan påvirkes effektene av ekspansiv finanspolitikk at *økonomien er åpen*, dvs. at det er internasjonal handel?

Svar: Åpen økonomi er det samme som å si at den marginale konsumtilbøyeligheten synker (jf. Samling 7), slik at effektene blir svakere. Dette fører til at både IS- og LM-kurvene blir noe flatere. For politikkalternativet *auka offentlig forbruk* ($\Delta G > 0$) er denne effekten minst, dvs. at IS-kurva blir noe mindre slakk enn LM-kurva.

Oppgave 9.2: IS-LM rammeverket

- (a) Tegn IS-LM for en situasjon der det finanspolitiske virkemidlet endra offentlig forbruk, ΔG , er forventa å ha sterkere effekt enn pengepolitiske virkemidler. Forklar hvorfor effektene blir slik.

Svar: Se f.eks. venstre panel i figur i forberedelsesmateriale «IS-LM modellen – en introduksjon». Årsak til at det blir slik: IS-kurva er mindre rentefølsom (er brattere) enn LM-kurva.

- (b) Tegn IS-LM for en situasjon der pengepolitikken er forventa å ha sterkere effekt enn finanspolitiske virkemidler. Forklar hvorfor effektene blir slik.

Svar: Se f.eks. høyre panel i figur i forberedelsesmateriale «IS-LM modellen – en introduksjon». Årsak til at det blir slik: IS-kurva er meir rentefølsom (er slakkere) enn LM-kurva.

Oppgave 9.3: IS-LM anvendelse

Et land er prega av aukende arbeidsløyse og husholdningene bruker mindre penger. Sentralbanken har gjentatte ganger redusert styringsrenta uten nemneverdig effekt på aktivitetsnivået i økonomien og sysselsettinga.

- (a) Hvordan vil du kategorisere denne økonomien?

Svar: Likviditetsfella (kjennetegna ved fallende marginal konsumtilbøyelighet, dvs. $b'' < b'$ i figurer som forklarer dette – repitisjon fra ECN 120.

- (b) Tegn et IS-LM diagram for denne situasjonen og illustrer virkningene av ekspansiv pengepolitikk. Gi ei kort forklaring til figuren din.

Svar: Situasjonen samsvarer med venstre panel (opg. 2a). Foreta et skift utover av LM-kurva (reflekterer ekspansiv pengepolitikk) og observer effektene: Renta faller ganske kraftig uten at effekten blir stor på BNP og dermed sysselsettinga. Denne effekten skjer fordi den ekspansive pengepolitikken fører til at husholdningene sparer meir og dermed er effekten tilsvarende mindre i form av auka forbruk.

- (c) I det samme diagrammet illustrer virkningene av ekspansiv finanspolitikk der den valgte politikkvARIABLEN er *auka offentlig forbruk*. Gi ei kort forklaring til figuren din.

Svar: Situasjonen samsvarer nok en gang med venstre panel (opg. 2a). Foreta et skift utover av IS-kurva (reflekterer ekspansiv finanspolitikk) og observer effektene: Renta går noe opp, men samtidig får man et stor effekt på BNP og dermed sysselsettinga. Denne effekten skjer fordi den ekspansive finanspolitikken som er valgt, auka offentlig forbruk, ikke går vegen om forbruksfunksjonen, der den marginale konsumtilbøyeligheten (jf. spm. a) har falt.

- (d) Under *likviditetsfella*, hvorfor vil det finanspolitiske virkemiddelet *reduserte skatter* ha mindre virkning enn *auka offentlig forbruk*?

Svar: Fordi ei skattelette går vegen om husholdningene sitt forbruk. Fallende marginal konsumtilbøyelighet (sjølve definisjonen på likviditetsfella) gjør at skattelette har mindre effekt enn auka offentlig forbruk (som ikke går «vegen om» husholdningen sitt forbruk).